

מסורת הש"ס

א) ב"ב קמ"ד: ט) ז"ב ק"א: ז) ב"מ ד': טו. ק': ב"ב ל"ז: ו) ז"ב קל"ב: כמזות ק"י: ט) ז"ק: ו) זכרים טו, ו) ג"א בגדול לייבם, ט) ז"ל קמו ז"ק, ט) מסכת ז"ק, י) ז"ק, ט) יומר ממח"ז"ק, ז) ג"א פ"א שאינם ציד יתומי' יש בהם כח האשה ופעל חוב יומר ט' ז"ק, ט) ג"א מדר' נתן דמה"א טעמא דמשבין ליה לקרקע בגבו יתומים משועבדים מה"א טעמא משבין למטלטלי דהוי כאליו אביהם בגאן כ' ז"ק, ז) ג"א ותקט נמי שפגבה כ' כלל ואפ"ם שאמרי' שגובה ממלוה דיתמי מכה תקנת כ' ז"ק, ט) ז"ל בעל כ' מיד וצדקתו פ"א השבח ונחלא וכו' ז"ק, ט) ז"ק מ"ז, ט) דוקא דר"ך ז"ק, ז) ילפינן ז"ק, ק) ג"א דל"ן בטעל ז"ק, ז) גס אילת אמר כ'י ומטו כ' כ' קרסה כ' שגמיר וטנן הולד כ'י, ט) ז"ל דמפרש הכא טעמא כ'י, ז"ק, ט) ז"ק מ"ז, א) דאמר שמואל אפי' מתמי, ז"ק, ט) ז"ל לא לגבי נמי מתמי דל"ן כ'י, ז"ק, א) ז"ק מ"ז, ד) ז"ל שגבעל חוב והו' מידר' לתון שבה מצדיו ונטעה כ'י, ז"ק,

מוסף רש"י

בעל חוב גובה את השבחה, וכל הקרקע טורף מיד הלוקח כמו שה"א משכנתא על ידי הלוקח (ב"ב י"ד), מקולי בחובה שנו כאן, כלן הקל כמזוהו וזו אמת מלוה כמזוה (כמזוהו) ודמפרש טעמא כמזוהו (ט"ו) דיותר מהאילן רועה לישא אלה רועה לישא, דנראה לה ככל דה', כדריש לק"ט טב מצדיו טו ד' מלמכת ארמלו (רשב"ם ב"ב קע"ב),

רבינו גרשום

אינה גובה כתובה מן השבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת בעלה: ולא הבנות במזונותיהן ולא היבם: וזו משפט הבכורה, לאיש שהאיש חיוב הורשי' לכבורו פי שנים מנכסיו ולא האשה: בעל חוב גובה את השבח והאשה נמי בעלת חוב היא: מקולי בחובה שנו, הוואיל והקולו גובה כתובה שאינה גובה מבינונית כבעל חוב אלא מוכריוהו וכן שאינה גבית בלא שבועה הקילו נמי עליה שאינה גובה את השבח כבעל חוב: ונתי' בחובה, כדתנן לא כתב לה בגן נוקבן כ"י: בכור קריה רחמנא. כדררשינן והיה הבכור מיכן שמוצו בגדול ליבם אשר תלך פרט לאילנות שאינה יולדת: (א) ובכור אינו נוטל את השבח, אבל שבח ששבחו בין יבום לחלוקה שקיל: מ"ט יקום על שם אחיו אמר רחמנא והרי קם והכי קאמר יקום, כלומר מי שעתיד לקום ליבם ועדיין לא קם יש לו דין בכור דלא שקיל משבח אלא כפשוטו: והרי קם, אבל מאחר שקם דייבם נסתלק ממנו דין בכור וקאי במקום אחיו שכת ושקיל פי שנים בשבח דבין יבום לחלוקה שקיל חלק של עצמו וחלק של מתו, ולא משום דין בכור, דבכור אין לו שבח כלל: ורבא אמר

א) נראה דל"ל ג"ש בדבור א"ט וכו'

ולא האשה כמזוהב. לא בשבח שהשביחו אס אינם שוין הנכסים בשעת מיתת בעלה כדי שיעור כתובה ואח"כ השביחו אינה נוטלת אלא כמה שהיו שוין ולא בראוי כמנוחוק: ולא **הנזות**. שהיה מקבל עליו לזון את בתה שהיה לה מאיש אחר חמש שנים אינה ניוזנת לאחר מיתתו אלא לפי מה שהנכסים שוין לא בשבח ולא בראוי: ולא **היבם**. שנוטל פי שנים חלקו וחלק המת שייבם את אשתו אינו נוטל א) [בחלקן] אחיו לא בשבח ולא בראוי: וכולן אין נוטלים כו'. מפרש בגמ' [ע"ז] אמאי נקיט ליה גב' כי הוא ראשית אונו ולו משפט הבכורה. משמע דלדידיה קאי כלומר צנכסיו משפט הבכורה ולא צנכסי אשתו: לו. לאז בשעת מיתה: בעל חוב, שהלוה לחצירו מעות ומכר לזה הנכסים והשביחם לקוחות טורף בעל חוב הגוף והשבח וכל אשה נמי בעלת חוב היא: מקולי **כתובה**. זה אחד מקולי כתובה: **כדור קרייה רחמנא**. והיה הבכור אשר תלדו מוקמינן ציבמות (דף כד.) דציבס מיירי וקאמר רחמנא דמזוה א) לייבם בגדול: **יקום על שם אחיו**. והיינו לנחלה כדאמר ציבמות (שם:) כדור קרייה רחמנא ודינו ככדור דלא יטול בראוי ובשבח צין מיתה צביהם לייבס: והי קס. מיעת שגאל אשת אחיו כמזו) פי שנים צנכסים צרשותו וכל אשבח צרשותו ז) אשבח ונטול

לגבי כתובה גובה אשה כתובתה ממלוה יתומים צוזמ"ז אפי' גבו מעות מכה תקנת הגאונים דכיון דעשו מטלטלי כמקרקעי ה"ל מטלטלי שגבו יתומים צחוצ צביהם משועבדים לבעל חוצו דלצביהם ט) מדר' נתן דמה"ט חשבין ליה לקרקע שגבו יתומים פ' (חשובין) משועבדים מה"ט כאליו צביהם בגאן מחיים ולהכי ליכא למימר דליהוי רחוי לענין כתובה כמו לשאר דברים מהיו קשה מ"מ הוו תרי חומרי כתובה שחקנו הגאונים שגבה אשה ממטלטלי דיתמי ט) ואי טעון שגבה אפי' ממלוה הבעל כשצבו היתומים מעות מדר' נתן י"ל לגמרי עשו הגאונים כמקרקעי ועוד שגמיר שחקנת הגאונים דאורייתא אינם תרי חומרי כלל ואע"פ שאמרי' כי גם בלא יט מלוה דיתמי מכה תקנת הגאונים אין להוכיח כ"כ שיהו מטלטלי שגבו יתומים צחוצת צביהם משועבדים לבע"ח ולכתובת אשה מטעם דר' נתן כמו קרקע כשגבו קרקע כיון דלאלס שיעבדו קרקע לענין טריפה מלקוחות טפי משיעבדו מטלטלי אך יט יש להוכיח דאשה גובה ממלוה מההיא דהכותב כמו שפירשתי וכן עמא דבר להגזות נגשים ממלוה של בעליהן י"ז: **ולא** האשה בכתובתה ולא הבנות ובזונותיהן ולא היבם. הא דלא חשיב יט)ט) בעלים דאמר רב פפא ציש נוחלין (צ"צ דף קס:) ושם ד"ה אמר) הלכתא אין הבעל נוטל

בראוי כמנוחוק משום דשבח נוטל כדפירש רבינו שמואל התם דכיון דל"ן יורש אלא הוא וזה צנכסים מיד וצירושמו י"ז בלא לשבח ונראה דכיון שאין הבעל נוטל בראוי כמו כן אינו נוטל ממלוה אשתו אפי' מה שהלוותה מנכסי מלוג שלה כשהיא תחתיו כדמוכח בשור שגגה ד' וה' (צ"ך דף מ"ג): שאינו יורש נוקי אשתו יט) (לרבנן) משום דהוא כמלוה דמדמי רחוי דכדור לרחוי דגבי צעל דמייתי התם גבי צעל פלוגתא דרבי ורבנן דגבי כדור ציש נוחלין (צ"צ דף קגד.) י"ל דלרבי ט) צריך לאוקמה בגירשה משום דלא חשיב מלוה רחוי צכבור ו"ה כחשה אע"ג דצכבור יש י"ז פסוקא ז) דילפינן מהדדי ורבנן חשיב לה רחוי אע"ג שאס ז) הנזקין שלה צביים היה עליהם תורת נכסי מלוג כדמוכח מתני' דמציאת האשה (כמזוה דף סה:) והאי דשצק י"א ציש נוחלין (צ"צ דף קגד:) צעל דאיירי ציה ונקט כדור שאינו נוטל פי שנים צמלוה לאו משום דס"ל דבעל שקיל צמלוה דהא ודאי לא שקיל כדפרישית אלא להכי נקט גבי כדור פסקא דמלוה משום דלגבי כדור פליגי בה אמוראי התם צההיא שמעתא ולהכי צצקיה לבעל ונקט כדור והא ליכא לאקשויי אמאי לא תני להו צהדי הדדי יט)א) הא אין הבעל וצכור נוטלין בראוי כמנוחוק ואין נוטלין צמלוה משום דלגבי כדור משנה שלימה היא כדתנן הכא דל"ן נוטל בראוי כמנוחוק אבל בעל דל"נו נוטל בראוי לא אשכח בלא משנה ולא צרייתא אלא מימרא היא צפ' יש נוחלין (שם דף ק"ג.) דל"ר אבהו א"ר ינאי) ומטו צה משמיה דר' יהושע מנין לבעל שאינו נוטל בראוי כמנוחוק שנאמר י"א הוליד את יאיר וגו': **וזהאמר** שמואל בע"א חוב גובה את השבח מקולי בחובה שנו כאן. ציתומים פירי הכא דרמי' דבנות צמזונותיהן דמזון האשה והבנות י"א גוין צנכסים משועבדים י"ז כדתנן צפ' הנושא כמזוהו (דף ק"ה:) וצקוטרס ציירי מזון הבנות כגון נשא אשה ופסק לזון בתה ולפירשו' אין ראייה י"א דמצי איירי שפיר בשבח לקוחות ואין לשון בנות משמע כן י"ז דמה ליה בנות יותר מצן דהכי נמי צצן אס פסק עס אשתו כי ההיא דקתני גבי חמשה גוין מן המחוררין והמקבל עליו לזון בת אשתו וצן אשתו ולא הוה ליה נמי למייקט בנות לשון צצים אלא הוה ליה למיתני ולא בת אשתו צמזונותיה דלשון בנות משמע מזון הבנות דתנן צהניזקין (גיטין מח:) שאוכלת בתנאי צ"ד כדתנן צפ' נערה שמתפתה (כמזוה דף צג:) לא כתב לה צנן נוקבן דיהוואן ליכי מינאי כו' חייב מפני שהוא תנאי צ"ד ועוד ז) דפריך הכא טעמא משום דתנאי כתובה יט)ט) (כתנאי צ"ד) וצתה הניזונית צפסק צפסק עס אשתו לזון את בתה חמש שנים לא מקרי תנאי כתובה דאינה ניזונית מכה שהיא בתה דאפי' בת אחרים היתה ניזונית אס פסק עליה עס אשתו שהיא כצ"ח אלא צמזון י"א התם שהוא תנאי צ"ד איירי והנהו לא גבי ממשעבדי כדתנן צגיטין דהניזקין (דף מח:) וצכתוהו פ' הנושא (דף ק"ה:) וא"כ הא ודאי הא דקאמרי הכא דל"נן גזות שצח כי אס קרן היינו מיתמי ולא מלקוחות ודומיא דהכא איירי ככתובה דלא צביא משום דמקולי כתובה שנו כאן כדאמר טעמא משמע אל צ"ח גובה שצח א) כדאמר שמואל ואפי' מיתמי כדפרישית דציתמי עסקינן ואע"ג דאמר צפרק קמא דצ"מ (דף טו.) דבעל חוב גובה שצח מלקוחות שצך כתב לו מוכר לזוקח אלא איקום ואישפי ואימרוק וצינא אל"ן אינון עמליהון ושצחיהון אבל המקבל מתנה דלא כתב לה הכי לא גבי כיון דל"ן לו על מי לחזור מהאי טעמא גופיה) דלא גבי מיתמי י"א דל"ן להם על מי לחזור יש לחלק צין יורש למקבל מתנה דיורש כרעיה דאצוה הוי ויש לו לצ"ח לגבות את השבח ממנו כמו מצדיו ומשום נעילת דלת ט) צריך לתקן שיגבה מתן את השבח יותר ממקבל מתנה דלא שייך י"א לאז והא דאמרין צפרק המקבל (צ"מ דף קי.) יתומים אומרים אנו השבחנו ובעל חוב אומר צביהם השביח כו' משמע דאס השביחו יתומים לא גבי בעל חוב שצחא היינו דוקא כשעשאה אפותיקי דהכי נמי קאמר התם דלא גבי מלקוחות דקאמר שמואל ג' שמין להם את השבח ומעלין אותם צדמים אלו הם כדור לפקטו ובעל חוב צאיתומים וצ"ח ללקוחות ומההוא דשמואל מיימי התם לט דאי אייתו יתמי ראייה דאינהו אשצחן צדמי מסלקינן להו משמע שלשחן עינן אחד צאפותיקי לט דפריך עליה מי אחר שמואל צ"ח לזוקח יחיב ליה שצחא והאמר שמואל צ"ח גובה מן השבח ומשני הכא צמאי עסקינן כשעשאה אפותיקי י"ז א) (כי) הא דאמר צ"ח גובה שצח כגון דל"ל לא יהא לך פרעון אלא מזו וכשהגיע זמן הויא ליה כמאן דגבי י"א ונשאר שדות ט) של צ"ח ונטעה שלא צרשות וגרע כחו של צ"ח צמה שנעשית אפותיקי דמשום דהויא כמאן דגביא צריך לשלם דמי השבח צין לייתומים צין ללקוחות והיינו דקאמר בתחילת הסוגיא גבי יתומים ארעא כיון דלגוציינא קיימא כמאן דגביא דמיא גס צקוטרס פ' י"ז עלה דכשנעשית אפותיקי מוכח כדלקמן כשמעין ומה שחירן הש"ס תחלת הקושא דשמואל י"ז הא דמסיק צה שיעור ארעא ושצחא הא דלא מסיק כו' לא קאי צמסקנא דמוקמינן לה כשעשאו אפותיקי דאפי' מסיק צה שיעור ארעא ושצחא צריך לשלם לייתומים וללקוחות דמי שצחן כדפרי' ועוד דעל כרחיק הך י"ז יתומים אומרים אנו השבחנו לא ממוקמא דלא מסיק צה שיעור ארעא ושצחא דא"כ אפילו צביהם השביח לא שקיל אלא ודאי צמסיק ציה

יש בכור פרק שמיני בכורות

נתן אין כאן דהא מילתה דר"ט דאמר ניתנו לכושל צצהם ור"ע נמי היה מודה ליה אי לאו טעמא דכולן צריכין שצועה ואין היורשין צריכין שצועה ט) ומסתבר דאמאי י"א אפי' צריצנן דפליגי אר' נתן והיינו טעמא דלא שייכא דר' נתן לפי שלא היה ממון זה ציד היתומים מעולם אלא

ולא האשה אבכתובתה צולא הבנות במזונותיהן צולא (את) ט) היבם וכולם אין נוטלין בשבח ולא בראוי כמנוחוק: **גב' מ"ט** ט) אמר קרא י' ולו משפט הבכורה משפט הבכורה לאיש ואין משפט הבכורה לאשה ואינו נוטל בשבח דכתיב בכל אשר ימצא לו ולא בראוי כמנוחוק דכתיב בכל אשר ימצא לו ולא האשה בכתובתה איני והאמר שמואל י"א בעל חוב גובה את השבח א"ר אבא ז) מקולי כתובה שנו כאן: ולא הבנות במזונותיהן: **מ"ט** תנאי כתובה בכתובה דמי: ולא (את) היבם: **מ"ט** בכור קרייה רחמנא אמר אביי ל"ש אלא בשבח ששבחו נכסים בין מיתה ליבום אבל ט) דבין יבום לחלוקה שקיל **מ"ט** ² יקום על שם אחיו הבת אמר רחמנא והרי קם רבא אמר אפי' ט דבין יבום לחלוקה נמי לא שקיל **מ"ט** בבכור מה בכור אין לו קודם חלוקה אף יבם נמי אין לו קודם חלוקה: וכולם אין נוטלין בשבח: דאיתוי

קרקע צין גבו מעות דמלוה לא חשיבא רחוי לגבי כתובה אלא מוחוק הוי כדפרישית וצלאו האי מתני' דהכותב (שם דף פד.) שהוכחתי

ממנה דמלוה מוחזקת י"ז לגבי כתובה גובה אשה כתובתה ממלוה יתומים צוזמ"ז אפי' גבו מעות מכה תקנת הגאונים דכיון דעשו מטלטלי כמקרקעי ה"ל מטלטלי שגבו יתומים צחוצ צביהם משועבדים לבעל חוצו דלצביהם ט) מדר' נתן דמה"ט חשבין ליה לקרקע שגבו יתומים פ' (חשובין) משועבדים מה"ט כאליו צביהם בגאן מחיים ולהכי ליכא למימר דליהוי רחוי לענין כתובה כמו לשאר דברים מהיו קשה מ"מ הוו תרי חומרי כתובה שחקנו הגאונים שגבה אשה ממטלטלי דיתמי ט) ואי טעון שגבה אפי' ממלוה הבעל כשצבו היתומים מעות מדר' נתן י"ל לגמרי עשו הגאונים כמקרקעי ועוד שגמיר שחקנת הגאונים דאורייתא אינם תרי חומרי כלל ואע"פ שאמרי' כי גם בלא יט מלוה דיתמי מכה תקנת הגאונים אין להוכיח כ"כ שיהו מטלטלי שגבו יתומים צחוצת צביהם משועבדים לבע"ח ולכתובת אשה מטעם דר' נתן כמו קרקע כשגבו קרקע כיון דלאלס שיעבדו קרקע לענין טריפה מלקוחות טפי משיעבדו מטלטלי אך יט יש להוכיח דאשה גובה ממלוה מההיא דהכותב כמו שפירשתי וכן עמא דבר להגזות נגשים ממלוה של בעליהן י"ז: **ולא** האשה בכתובתה ולא הבנות ובזונותיהן ולא היבם. הא דלא חשיב יט)ט) בעלים דאמר רב פפא ציש נוחלין (צ"צ דף קס:) ושם ד"ה אמר) הלכתא אין הבעל נוטל בראוי כמנוחוק משום דשבח נוטל כדפירש רבינו שמואל התם דכיון דל"ן יורש אלא הוא וזה צנכסים מיד וצירושמו י"ז בלא לשבח ונראה דכיון שאין הבעל נוטל בראוי כמו כן אינו נוטל ממלוה אשתו אפי' מה שהלוותה מנכסי מלוג שלה כשהיא תחתיו כדמוכח בשור שגגה ד' וה' (צ"ך דף מ"ג): שאינו יורש נוקי אשתו יט) (לרבנן) משום דהוא כמלוה דמדמי רחוי דכדור לרחוי דגבי צעל דמייתי התם גבי צעל פלוגתא דרבי ורבנן דגבי כדור ציש נוחלין (צ"צ דף קגד.) י"ל דלרבי ט) צריך לאוקמה בגירשה משום דלא חשיב מלוה רחוי צכבור ו"ה כחשה אע"ג דצכבור יש י"ז פסוקא ז) דילפינן מהדדי ורבנן חשיב לה רחוי אע"ג שאס ז) הנזקין שלה צביים היה עליהם תורת נכסי מלוג כדמוכח מתני' דמציאת האשה (כמזוה דף סה:) והאי דשצק י"א ציש נוחלין (צ"צ דף קגד:) צעל דאיירי ציה ונקט כדור שאינו נוטל פי שנים צמלוה לאו משום דס"ל דבעל שקיל צמלוה דהא ודאי לא שקיל כדפרישית אלא להכי נקט גבי כדור פסקא דמלוה משום דלגבי כדור פליגי בה אמוראי התם צההיא שמעתא ולהכי צצקיה לבעל ונקט כדור והא ליכא לאקשויי אמאי לא תני להו צהדי הדדי יט)א) הא אין הבעל וצכור נוטלין בראוי כמנוחוק ואין נוטלין צמלוה משום דלגבי כדור משנה שלימה היא כדתנן הכא דל"ן נוטל בראוי כמנוחוק אבל בעל דל"נו נוטל בראוי לא אשכח בלא משנה ולא צרייתא אלא מימרא היא צפ' יש נוחלין (שם דף ק"ג.) דל"ר אבהו א"ר ינאי) ומטו צה משמיה דר' יהושע מנין לבעל שאינו נוטל בראוי כמנוחוק שנאמר י"א הוליד את יאיר וגו': **וזהאמר** שמואל בע"א חוב גובה את השבח מקולי בחובה שנו כאן. ציתומים פירי הכא דרמי' דבנות צמזונותיהן דמזון האשה והבנות י"א גוין צנכסים משועבדים י"ז כדתנן צפ' הנושא כמזוהו (דף ק"ה:) וצקוטרס ציירי מזון הבנות כגון נשא אשה ופסק לזון בתה ולפירשו' אין ראייה י"א דמצי איירי שפיר בשבח לקוחות ואין לשון בנות משמע כן י"ז דמה ליה בנות יותר מצן דהכי נמי צצן אס פסק עס אשתו כי ההיא דקתני גבי חמשה גוין מן המחוררין והמקבל עליו לזון בת אשתו וצן אשתו ולא הוה ליה נמי למייקט בנות לשון צצים אלא הוה ליה למיתני ולא בת אשתו צמזונותיה דלשון בנות משמע מזון הבנות דתנן צהניזקין (גיטין מח:) שאוכלת בתנאי צ"ד כדתנן צפ' נערה שמתפתה (כמזוה דף צג:) לא כתב לה צנן נוקבן דיהוואן ליכי מינאי כו' חייב מפני שהוא תנאי צ"ד ועוד ז) דפריך הכא טעמא משום דתנאי כתובה יט)ט) (כתנאי צ"ד) וצתה הניזונית צפסק צפסק עס אשתו לזון את בתה חמש שנים לא מקרי תנאי כתובה דאינה ניזונית מכה שהיא בתה דאפי' בת אחרים היתה ניזונית אס פסק עליה עס אשתו שהיא כצ"ח אלא צמזון י"א התם שהוא תנאי צ"ד איירי והנהו לא גבי ממשעבדי כדתנן צגיטין דהניזקין (דף מח:) וצכתוהו פ' הנושא (דף ק"ה:) וא"כ הא ודאי הא דקאמרי הכא דל"נן גזות שצח כי אס קרן היינו מיתמי ולא מלקוחות ודומיא דהכא איירי ככתובה דלא צביא משום דמקולי כתובה שנו כאן כדאמר טעמא משמע אל צ"ח גובה שצח א) כדאמר שמואל ואפי' מיתמי כדפרישית דציתמי עסקינן ואע"ג דאמר צפרק קמא דצ"מ (דף טו.) דבעל חוב גובה שצח מלקוחות שצך כתב לו מוכר לזוקח אלא איקום ואישפי ואימרוק וצינא אל"ן אינון עמליהון ושצחיהון אבל המקבל מתנה דלא כתב לה הכי לא גבי כיון דל"ן לו על מי לחזור מהאי טעמא גופיה) דלא גבי מיתמי י"א דל"ן להם על מי לחזור יש לחלק צין יורש למקבל מתנה דיורש כרעיה דאצוה הוי ויש לו לצ"ח לגבות את השבח ממנו כמו מצדיו ומשום נעילת דלת ט) צריך לתקן שיגבה מתן את השבח יותר ממקבל מתנה דלא שייך י"א לאז והא דאמרין צפרק המקבל (צ"מ דף קי.) יתומים אומרים אנו השבחנו ובעל חוב אומר צביהם השביח כו' משמע דאס השביחו יתומים לא גבי בעל חוב שצחא היינו דוקא כשעשאה אפותיקי דהכי נמי קאמר התם דלא גבי מלקוחות דקאמר שמואל ג' שמין להם את השבח ומעלין אותם צדמים אלו הם כדור לפקטו ובעל חוב צאיתומים וצ"ח ללקוחות ומההוא דשמואל מיימי התם לט דאי אייתו יתמי ראייה דאינהו אשצחן צדמי מסלקינן להו משמע שלשחן עינן אחד צאפותיקי לט דפריך עליה מי אחר שמואל צ"ח לזוקח יחיב ליה שצחא והאמר שמואל צ"ח גובה מן השבח ומשני הכא צמאי עסקינן כשעשאה אפותיקי י"ז א) (כי) הא דאמר צ"ח גובה שצח כגון דל"ל לא יהא לך פרעון אלא מזו וכשהגיע זמן הויא ליה כמאן דגבי י"א ונשאר שדות ט) של צ"ח ונטעה שלא צרשות וגרע כחו של צ"ח צמה שנעשית אפותיקי דמשום דהויא כמאן דגביא צריך לשלם דמי השבח צין לייתומים צין ללקוחות והיינו דקאמר בתחילת הסוגיא גבי יתומים ארעא כיון דלגוציינא קיימא כמאן דגביא דמיא גס צקוטרס פ' י"ז עלה דכשנעשית אפותיקי מוכח כדלקמן כשמעין ומה שחירן הש"ס תחלת הקושא דשמואל י"ז הא דמסיק צה שיעור ארעא ושצחא הא דלא מסיק כו' לא קאי צמסקנא דמוקמינן לה כשעשאו אפותיקי דאפי' מסיק צה שיעור ארעא ושצחא צריך לשלם לייתומים וללקוחות דמי שצחן כדפרי' ועוד דעל כרחיק הך י"ז יתומים אומרים אנו השבחנו לא ממוקמא דלא מסיק צה שיעור ארעא ושצחא דא"כ אפילו צביהם השביח לא שקיל אלא ודאי צמסיק ציה

גב.

קד א מיי פט"ו מהל' אשות הל"ה טוש"ע אה"ע ק ס סעף ב: קה ב מיי טס טוש"ע טס ס"י קיב סעף ו: קה ג מיי פ"ג מהלכות נחלת הלכס ז נטוש"ע אה"ע ס"י קסג סעי' א': ד יומי' פכ"א מהל' מלוה ולוה הל"א טוש"ע ח"מ ס"י קטו סעף א':

תורה אור השלם

- כי את הבכר בן השנואה יביר לקחת לו פי שנים בכל אשר יקצאזו כי הוה ראשית אנו לו משפט הקבירה:
- וזהו הבכור אשר תלך יקום על שם אחיו המת: ולא יקוחו שמו משקאל:

דברים כה ו

שיטה מקובצת

אל אבל בין אות ד' נמוק: ט אפי' בין אות ד' נמוק: ט בגדול ליבם הס"ד ומה"ד בכור קרי' רחמנא ודינו כו' בין מיתה ליבום הס"ד ומה"ד יקום על כ' ביבמות הס"ד: זן ברשותו נמי אשכחו: טן תרי אפי' נמוק: ון לידם ולהכי: ון בזה ביד יותר ממה: ון זכה ולפי שאין להיתומים ביד רפה בהם כח: טן מוחזקת היא לגבי: ון יתומים משועבדים שחביו בגאן אביהם מחיים (וזה) [וא"כ] הכי נמי מטלטלי שיעבו היתומים חשבוים משועבדים מהאי טעמא כאילו בגאום אביהם מחיים: ון י"ל דלגמרי: ון בלא כמו שפי' מטלטלי דמלוה דיתמי משתעבדי טפי משאר מטלטלי דיתמי טעמא פלוגתא דר"ט ור"ע בלא זכרי משתעבדי מכה תקנת הגאונים חזוני לומר דמתקנות הגאונים אין: ון אך מ"מ יש י"ז בעליהן: לשון רבי: ון חשיב הכא בעל: ון בלא לשבח ונראה דכמו שאין הבעל כו' נוטל במלוה אשתו אפי': ון לרבנן דרבי אי דהוה: ון נוחלין דלא צריך התם לאוקמה בגרשה משום: ון יש פסוקים דילפי מהדרי: טן שאם היו בידה צביים: ון דשבק רב פפא ביש נוחלין כו' נקט פסקא דמלוה גבי בכור: ון הדדי דאין הבעל: ון שנאמר ושגבו הוליד: ון משועבדים כרתון בחנוקין דמה שפי' בקוטרס הבנות במזונותיהן הוינו כנשוא אשה ופוסק עמה לזון את בתה ה' שנים שיש לה מאיש אחר והיא גובה אף מן הלוקחות כדתנן בפ': ון דאיה דמיירי שפיר: ון כן דלמה ליה למייקט בנות יותר כו' בכך שייך אם פסק עס כו' המחוררין וכו' והמקבל עליו: ון כתובה ככתובה ובתה: ון כמזון הבנות שרוא: ון מיתמי כיון דאין להם על מי לחזור משמע יש: ון דלת שייך לתקן: ון שייך מדי לאב: ון התם ראיא דאי אייתו כו' דאיתו אשכחו ברמי: ון באפותיקי איירי דפריך עליה התם מי: ון אפותיקי פ"י הא דאין ב"ח: ון דביא וכיורד ברשות משאר שדות: ון פ"י שם עלה: ון דשמואל אדשמואל הא: ון תן דיתומים: